

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักสิทธิประโยชน์ กลุ่มงานกำกับและควบคุมการวินิจฉัยประโยชน์ทดแทน โทรศัพท์ ๐ ๒๙๕๖ ๒๒๘๘

ที่ รง ๐๖๒๙/ว ๗๗๓

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง กำชับแนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่/ประกันสังคมจังหวัด/หัวหน้าสาขา

ด้วยปรากฏข้อมูลจากกลุ่มแรงงานเพื่อสังคม แจ้งเรื่องการขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน กรณีที่มีการแจ้งสาเหตุการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน ซึ่งตามหนังสือสำนักสิทธิประโยชน์ ที่ รง ๐๖๒๙/ว ๑๑๘๘ และ ที่ รง ๐๖๒๙/ว ๑๑๘๙ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่อง แนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน) แจ้งเวียนแนวปฏิบัติโดยมีสาระสำคัญคือ กรณีที่มีการแจ้งสาเหตุการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน ฝ่ายนายจ้างหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่สามารถให้ข้อเท็จจริงได้ นำมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน เพื่อไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายประโยชน์ทดแทน

สำนักสิทธิประโยชน์ จึงขอแจ้งกำชับแนวปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น ให้สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่/สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/สาขา ดำเนินการตามแนวปฏิบัติฯ อย่างเคร่งครัดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายประโยชน์ทดแทนให้กับผู้ประกันตน และลดปัญหาข้อร้องเรียน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางรัชณี ภูพร้อมพันธุ์)

ผู้อำนวยการสำนักสิทธิประโยชน์

ที่ รง ๐๖๒๙/ว ๑๑๕๕

สำนักงานประกันสังคม

ถนนติวานนท์ นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศสำนักงานประกันสังคมเรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. แนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานประกันสังคมได้ออกประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน กรณีที่มีการแจ้งสาเหตุการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน โดยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน ฝ่ายนายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่สามารถให้ข้อเท็จจริงได้ นำมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพื่อไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายประโยชน์ทดแทน

ทั้งนี้ สำนักสิทธิประโยชน์ได้จัดทำแนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน) ตามประกาศดังกล่าว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย จึงขอความร่วมมือท่านมอบหมายให้สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/สาขา ดำเนินการตามแนวปฏิบัติฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

บุษปมา

(นางบุษปมา พันธุ์เพ็ง)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

สำนักสิทธิประโยชน์

โทรศัพท์ ๐ ๒๙๕๖ ๒๒๘๙

โทรสาร. ๐ ๒๙๒๕ ๒๔๕๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประกันสังคม สำนักสิทธิประโยชน์ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๕๖ ๒๒๘๕ - ๙

ที่ รง ๐๖๒๙/ว ๑๑๙๔

วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ - ๑๒

ด้วยสำนักงานประกันสังคมได้ออกประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน กรณีที่มีการแจ้งสาเหตุการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน โดยให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน ฝ่ายนายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่สามารถให้ข้อเท็จจริงได้ นำมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพื่อไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายประโยชน์ทดแทน

ทั้งนี้ สำนักสิทธิประโยชน์ได้จัดทำแนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน) ตามประกาศดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารแนบ จึงขอให้สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ - ๑๒ ดำเนินการตามแนวปฏิบัติฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(นางบุปผา พันธุ์เพ็ง)

(นางบุปผา พันธุ์เพ็ง)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

ประกาศสำนักงานประกันสังคม
เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน
พ.ศ. ๒๕๖๔

เพื่อให้การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ เลขานุการสำนักงานประกันสังคมจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศฉบับนี้ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) ประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๓ ขั้นตอนการรับแบบคำขอ

๓.๑ เมื่อรับแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (สปส.2-01/7) ให้บันทึกการรับแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานในระบบสารสนเทศ

๓.๒ กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้ประกันตนในฐานข้อมูลของสำนักงานประกันสังคมให้ประสานงานกับนายจ้างเพื่อตรวจสอบว่าเคยเป็นผู้ประกันตนหรือไม่ และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีเป็นผู้ประกันตน และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน ให้แจ้งนายจ้างดำเนินการยื่นแบบขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน (สปส.1-03) ให้กับลูกจ้างรายดังกล่าว รวมทั้งลูกจ้างรายอื่นๆ ของสถานประกอบการให้ครบถ้วนถูกต้องตามกฎหมาย

(๒) กรณีที่นายจ้างไม่ขึ้นทะเบียนให้ผู้ประกันตน โดยสถานประกอบการดังกล่าวเลิกกิจการหรือหยุดกิจการชั่วคราว และไม่สามารถติดตามตัวนายจ้างได้ หรือนายจ้างไม่แจ้งขึ้นทะเบียนในกรณีอื่นๆ ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานเอกสารหรือพยานบุคคล และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้ประกันตนให้บันทึกรายละเอียดเพื่อขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนต่อไป

ข้อ ๔ การตรวจสอบสิทธิ

๔.๑ ตรวจสอบระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบจากฐานข้อมูลเงินสมทบหรือจากแบบ สปส.1-10 ว่ามีการจ่ายเงินสมทบกรณีว่างงานครบหกเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือน ก่อนการว่างงานครั้งนี้หรือไม่ กรณีไม่ครบหกเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือน ก่อนการว่างงานครั้งนี้ ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ และมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ประกันตนทราบ

๔.๒ ตรวจสอบข้อมูลผู้ประกันตน หากเป็นผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ และมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ประกันตนทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ประกันตนยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ

๔.๓ ตรวจสอบสถานะความเป็นผู้ประกันตนจากฐานข้อมูลงานทะเบียน หากพบว่าไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิและมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ประกันตนทราบ

๔.๔ ตรวจสอบระยะเวลาการว่างงานในครั้งนี้อ้างอิงจากฐานข้อมูลการว่างงาน หากพบว่าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ แต่กลับเข้าทำงานภายหลังการว่างงานครั้งที่ยื่นคำขอ กรณีมีระยะเวลาการว่างงานไม่ถึงแปดวัน ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ และมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ประกันตนทราบ

๔.๕ ตรวจสอบประวัติการขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานภายในปีปฏิทินเดียวกันจากฐานข้อมูลประวัติการรับประโยชน์ทดแทน

(๑) ภายในปีปฏิทินเดียวกันเคยใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเนื่องจากถูกเลิกจ้างมาแล้วครบหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ และมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ประกันตนทราบ

(๒) ภายในปีปฏิทินเดียวกันเคยใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเนื่องจากลาออกมาแล้วครบเก้าสิบวัน ให้วินิจฉัยเป็นกรณีไม่มีสิทธิ และมีหนังสือแจ้งผลให้ผู้ประกันตนทราบ

(๓) ภายในปีปฏิทินเดียวกันเคยใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพราะเหตุตาม (๑) หรือเหตุตาม (๑) และ (๒) เกินกว่าหนึ่งครั้งรวมกันครบหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือในกรณีว่างงานเพราะเหตุตาม (๒) เกินกว่าหนึ่งครั้งรวมกันครบเก้าสิบวัน แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กฎหมายกำหนด

๔.๖ ตรวจสอบสาเหตุการออกจากงานตามข้อมูลที่นายจ้างแจ้งไว้กับสำนักงานประกันสังคม และข้อมูลที่ผู้ประกันตนแจ้งไว้ในแบบขึ้นทะเบียนหางานของกรมการจัดหางานเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าออกจากงานเพราะสาเหตุใด

(๑) กรณีถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดหรือลาออกให้พิจารณาจ่ายประโยชน์ทดแทนตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กฎหมายกำหนด

(๒) กรณีถูกเลิกจ้างโดยนายจ้างแจ้งว่าเป็นการเลิกจ้างตามมาตรา ๗๘ (๒) ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้ประกันตน นายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้

ข้อ ๕ ขั้นตอนในการวินิจฉัย

๕.๑ กรณีที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ให้วินิจฉัยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน ดังนี้

(๑) ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันว่างงานจะได้รับประโยชน์ทดแทนตั้งแต่วันที่แปดนับแต่วันว่างงานกับนายจ้างรายสุดท้าย จนครบถ้วนตามสิทธิ

(๒) ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนหางานเกินสามสิบวันนับแต่วันว่างงานจะได้รับประโยชน์ทดแทนตั้งแต่วันที่ขึ้นทะเบียนหางานไปจนครบสิทธิเก้าสิบวัน หรือหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แล้วแต่กรณีตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กฎหมายกำหนด

๕.๒ มีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานที่ได้รับให้ผู้ประกันตนทราบ พร้อมเงื่อนไขในการได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน ดังนี้

- (๑) มีการรายงานตัวไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง
- (๒) ไม่ปฏิเสธงาน
- (๓) ไม่ปฏิเสธการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน
- (๔) ระยะเวลาการรับประโยชน์ทดแทนไม่เกินตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ และอัตราการได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ที่ออกตามความในมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓
- (๕) ยังไม่กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓
- (๖) อายุไม่ครบ ๕๕ ปีบริบูรณ์

ข้อ ๖ การส่งจ่ายประโยชน์ทดแทน ให้ดำเนินการส่งจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นรายเดือน โดยผ่านบัญชีธนาคารของผู้ประกันตนหลังจากมีการรายงานตัวตามกำหนด

ข้อ ๗ เมื่อดำเนินการในแต่ละขั้นตอนเสร็จสิ้น ให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลในแต่ละขั้นตอน ดังกล่าวในระบบสารสนเทศทันที

ข้อ ๘ ในกรณีอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เป็นผู้วินิจฉัย สั่งการ หรือให้ความเห็นชอบแล้วแต่กรณี

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายทศพล กฤตวงศ์วิมาน)
เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

แนวปฏิบัติการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน (กรณีการแจ้งสาเหตุการออกจากงานของผู้ประกันตนกับนายจ้างไม่ตรงกัน)

1. ขอกกฎหมาย

1.1 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

มาตรา 78 (2) การที่ผู้ประกันตนว่างงานต้องมีใช้ถูกเลิกจ้างเนื่องจากทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้างหรือจงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายหรือฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายในกรณีร้ายแรง หรือ ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาเจ็ดวันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

1.2 ประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่องหลักเกณฑ์ การพิจารณาประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน พ.ศ. 2564 ลงวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2564

ข้อ 4.6 (2) กรณีถูกเลิกจ้างโดยนายจ้างแจ้งว่าเป็นเลิกจ้างตามมาตรา 78 (2) ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้ประกันตน นายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้

2. ความเห็นทางกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาส่งบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องสิทธิของผู้ประกันตนในการได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานตามมาตรา 78 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่องเสร็จ ที่ 37/2564 สรุปความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

2.1 เจ้าหน้าที่ควรตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน นายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารที่สามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หากมีคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานก็อาจนำมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยได้ แต่การรอ หรือนำคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานมาใช้เป็นข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาเพื่อสั่งจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพียงอย่างเดียว รวมถึงการรอให้มีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายในการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน เพราะพระราชบัญญัติประกันสังคมไม่ได้กำหนดให้เป็นเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติแล้วยังส่งผลให้การพิจารณาวินิจฉัยเกิดความล่าช้า

2.2 หากภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่าเป็นการเลิกจ้างด้วยเหตุตามมาตรา 78 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ จึงเป็นกรณีที่ผู้ประกันตนที่ได้รับประโยชน์ไปโดยปราศจากมูลอันจะอ้างตามกฎหมายได้ และทำให้สำนักงานประกันสังคมเสียเปรียบ ดังนั้น ผู้ประกันตนจึงต้องคืนเงินประโยชน์ทดแทนที่ได้รับไปแก่สำนักงานประกันสังคมฐานลามิควรได้ตามมาตรา 406 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือหากสำนักงานประกันสังคมได้ทำสัญญากับผู้ประกันตนไว้เป็นอย่างอื่น สำนักงานประกันสังคมก็อาจเรียกคืนประโยชน์ทดแทนที่ได้จ่ายให้แก่ผู้ประกันตนได้ตามหลักสัญญา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการวินิจฉัย
จ่ายประโยชน์ทดแทนในเบื้องต้นเป็นหน้าที่หลักของพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคม
ส่วนคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงาน หรือคำพิพากษาถึงที่สุด เป็นเพียงเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้
ประกอบการพิจารณาเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การจ่ายประโยชน์ทดแทนเป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้อง
ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและลดผลกระทบการร้องเรียนจากผู้ประกันตนที่ต้องรอคอยผลการวินิจฉัย
ของพนักงานตรวจแรงงาน หรือรอคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น และเป็นการลดเรื่องค้างวินิจฉัยของ
เจ้าหน้าที่วินิจฉัย หากภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่าเป็นการเลิกจ้างด้วยเหตุตามมาตรา 78 (2)
แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ จึงเป็นกรณีที่ผู้ประกันตนที่ได้รับประโยชน์ไปโดยปราศจากมูล
อันจะอ้างตามกฎหมายได้ และทำให้สำนักงานประกันสังคมเสียเปรียบ ดังนั้น ผู้ประกันตนจึงต้อง
คืนเงินประโยชน์ทดแทนที่ได้รับไปแก่สำนักงานประกันสังคม เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเหตุผล
ดังกล่าว สำนักสิทธิประโยชน์จึงจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยการจ่าย
ประโยชน์ทดแทนเป็นไปแนวทางเดียวกัน ดังนี้

3. การพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงฝ่ายลูกจ้าง นายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.1 กรณีที่ผู้ประกันตนยื่นเรื่องต่อพนักงานตรวจแรงงาน หรือยื่นเรื่องต่อศาลแรงงาน
หรือกรณีที่นายจ้างยื่นเรื่องต่อศาลแรงงาน ให้ดำเนินการสืบหาข้อเท็จจริง ดังนี้

ตรวจสอบข้อมูลจากสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน / ศาลแรงงาน

ให้เจ้าหน้าที่วินิจฉัยประสานสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเพื่อขอคำสั่ง
พนักงานตรวจแรงงานมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัย

กรณีพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งว่าผู้ประกันตนไม่มีความผิดให้เจ้าหน้าที่วินิจฉัย
จ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนโดย ไม่ต้องรอผลการยื่นอุทธรณ์ หรือการนำคดีไปสู่ศาลแรงงาน

กรณีพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งว่าผู้ประกันตนมีความผิดให้เจ้าหน้าที่วินิจฉัย
จ่ายประโยชน์ โดยวินิจฉัยปฏิเสธการจ่ายประโยชน์ทดแทนในเบื้องต้นไว้ก่อน และเก็บเรื่องรวมเป็น
หมวดหมู่เพื่อรอผลการยื่นอุทธรณ์ หรือ รอคำพิพากษาของศาล (ซึ่งเป็นสิทธิที่ชอบธรรมตามกฎหมาย
ของผู้ประกันตน) เพื่อเป็นการบริหารจัดการเรื่องงานค้างวินิจฉัยในระบบให้ลดลง

ตรวจสอบข้อมูลจากผู้ประกันตน

บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริง จากผู้ประกันตนเพิ่มเติมในประเด็นที่มีข้อพิพาท
ระหว่างนายจ้างกับผู้ประกันตนที่เป็นเหตุให้นายจ้างแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนเนื่องจากกระทำ
ความผิด ตามมาตรา 78 (2) และขอเอกสารหลักฐานต่างๆ เช่น พยานบุคคล/เอกสาร/วัตถุ/
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

ตรวจสอบข้อมูลจากนายจ้าง

บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริง จากนายจ้างเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุ/เหตุผลที่นายจ้างแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนเนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา 78 (2) และขอเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือลาออก หนังสือเลิกจ้าง หลักฐานการจ่ายเงินชดเชย หนังสือไล่ออก หรือหลักฐานการกระทำความผิดอื่นๆ เช่น บันทึกประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน กรณีที่ลูกจ้างกระทำความผิดต่อนายจ้าง เป็นต้น

ตรวจสอบข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือที่ถูกอ้างเป็นพยาน

บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริง จากผู้ที่ผู้ประกันตนกล่าวอ้างเป็นพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่มีข้อพิพาทระหว่างนายจ้างกับผู้ประกันตนที่เป็นเหตุให้นายจ้างแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนเนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา 78 (2) ว่าเป็นผู้รู้เห็นหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในฐานะประจักษ์พยาน และ พยานบุคคล/เอกสาร/วัตถุ /อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาให้เป็นไปด้วยความรอบคอบครบถ้วนที่สุด

3.2 กรณีผู้ประกันตนไม่ยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงาน หรือไม่ยื่นฟ้องต่อศาล ให้บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริง จากผู้ประกันตนเพิ่มเติมในประเด็นที่มีข้อพิพาทระหว่างนายจ้างกับผู้ประกันตนที่เป็นเหตุให้นายจ้างแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนเนื่องจากกระทำความผิด ตามมาตรา 78 (2) และขอเอกสารหลักฐานต่างๆ เช่น พยานบุคคล/เอกสาร/วัตถุ/อื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณา

บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริง จากนายจ้างเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุ/เหตุผลที่นายจ้างแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนเนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา 78 (2) และขอเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือลาออก หนังสือเลิกจ้าง หลักฐานการจ่ายเงินชดเชย หนังสือไล่ออก หรือหลักฐานการกระทำความผิดอื่นๆ เช่นบันทึกประจำวันตำรวจที่นายจ้างแจ้งความ หรือ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนกรณีที่ลูกจ้างกระทำความผิดต่อนายจ้าง เป็นต้น

3.3 การบันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริง ตามข้อ 3.1 หรือข้อ 3.2 เจ้าหน้าที่วินิจัยต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ได้รับทราบจากทั้งลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน นายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพยานหลักฐานที่เป็นเอกสาร พยานวัตถุ หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เช่น แผ่นซีดี ไฟล์บันทึกอัดเสียง วิดีโอ โน้ตแอปพลิเคชัน ภาพวิดีโอจากกล้องวงจรปิด เป็นต้น ที่สามารถช่วยทำให้ได้ข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติให้ได้ว่าเจ้าหน้าที่วินิจัยจะพิจารณาเป็นกรณีอนุเมติจ่าย หรือ กรณีปฏิเสธการจ่ายประโยชน์ทดแทน

3.4 เมื่อได้รวบรวมข้อเท็จจริงพยานหลักฐาน ทั้งพยานเอกสารและพยานบุคคล หรือพยานอื่นๆ ตามข้อ 3.3 ครบถ้วนที่สุดแล้ว เจ้าหน้าที่วินิจฉัยต้องใช้ดุลยพินิจในการนำข้อมูลที่ได้รับมาซึ่งน้ำหนักในการพิจารณาวินิจฉัยเพื่อให้ได้เป็นข้อยุติ หรือหากเห็นว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพ้นสภาพความเป็นลูกจ้างที่นายจ้างแจ้งต่อสำนักงานประกันสังคมไม่ตรงกับข้อมูลสรุปความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่และเป็นกรณีที่เหตุผลของนายจ้างไม่มีน้ำหนักในการรับฟังและไม่ยอมแก้ไขข้อมูลใดๆ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้อำนาจตามมาตรา 80 (3) เพื่อเรียกให้บุคคลใดให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมประกอบการพิจารณา และรวบรวมข้อมูลสรุปความเห็นเสนอ ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ประกันสังคมจังหวัด หรือหัวหน้าสาขา เพื่อวินิจฉัยสั่งการให้เป็นที่ยุติโดยเร็ว

3.5 เจ้าหน้าที่วินิจฉัยต้องแจ้งให้ผู้ประกันตนอ่านข้อความคำรับรองของตนเอง ในแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนกองทุนประกันสังคม กรณีว่างงาน (สปส.2-01/7) ก่อนลงลายมือชื่อในแบบคำขอฯ เนื่องจากเป็นข้อความสำคัญที่ใช้ยืนยันเป็นข้อมูลว่าผู้ประกันตนรับทราบว่าหากได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิหรือได้รับเงินเกินสิทธิ ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่สำนักงานประกันสังคมโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ (ตามระเบียบสำนักงานประกันสังคม ว่าด้วยการขอรับประโยชน์ทดแทน ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2564)

4. การพิจารณาวินิจฉัยประโยชน์ทดแทน

4.1 กรณีที่เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริงแล้ว วินิจฉัยเป็นกรณีปฏิเสธ ไม่ต้องดำเนินการใดๆ และให้ออกคำสั่งแจ้งผลการวินิจฉัยให้แก่ผู้ประกันตน ที่อาจใช้สิทธิในการยื่นอุทธรณ์ต่อไป

4.2 กรณีที่เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริงแล้ว วินิจฉัยอนุมัติจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน เจ้าหน้าที่วินิจฉัยจะต้องสรุปข้อมูล เหตุผล และผลการวินิจฉัยเสนอ ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ประกันสังคมจังหวัด หรือหัวหน้าสาขา เพื่อพิจารณาสั่งการให้ส่วนงานทะเบียนฯ แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลฐานว่าจ้างจากกรณีถูกเลิกจ้างเนื่องจากกระทำความผิด (R5) เป็นกรณีลาออก (R1) หรือ กรณีสิ้นสุดสัญญาจ้าง (R2) หรือ กรณีถูกเลิกจ้าง (R3) หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลฐานว่าจ้างจากกรณีลาออก (R1) หรือ กรณีสิ้นสุดสัญญาจ้าง (R2) เป็นกรณีถูกเลิกจ้าง (R3) ในระบบฐานการว่าจ้างของผู้ประกันตนเพื่อให้สามารถทำการบันทึกอนุมัติจ่ายสิทธิประโยชน์ได้ต่อไป

5. กรณีเจ้าหน้าที่วินิจฉัยอนุมัติจ่ายประโยชน์ทดแทนไปแล้วต่อมามีข้อเท็จจริงเพิ่มเติม/หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุด ที่มีผลให้ต้องปฏิเสธการจ่ายประโยชน์ทดแทนและเรียกเงินคืน

5.1 มีหนังสือแจ้งให้ผู้ประกันตนนำเงินสิทธิประโยชน์ที่ได้รับไปแล้วนั้น ส่งคืนให้แก่สำนักงานประกันสังคมซึ่งเป็นไปตามคำรับรองในแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน กองทุนประกันสังคม กรณีว่างงาน ที่ผู้ประกันตนได้ลงลายมือชื่อรับรองไว้แล้วในแบบคำขอฯ (สปส.2-01/7) โดยเร็ว

5.2 บันทึกรับเงินรอเรียกคืนไว้ในระบบเพื่อทำการออกรายงานติดตาม ในกรณีที่ผู้ประกันตนไม่นำเงินมาคืนให้แก่สำนักงานตามแนวปฏิบัติการติดตามเรียกเงินคืนต่อไป

6. กรณีรับแบบคำขอฯ ไว้ก่อนประกาศฯ (วันที่ 20 มกราคม 2564) และยังไม่ได้วินิจฉัย หรือเรื่องเดิมเคยวินิจฉัยปฏิเสธไว้ก่อนและนำกลับมาวินิจฉัยใหม่

6.1 กรณีรับแบบคำขอฯ ไว้ก่อนประกาศฯ (วันที่ 20 มกราคม 2564) และยังไม่ได้วินิจฉัย

- เจ้าหน้าที่วินิจฉัยไม่ต้องให้ผู้ประกันตนยื่นเรื่องใหม่
- ให้ทำการบันทึกถ้อยคำ/สอบข้อเท็จจริงตามแนวปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นตามข้อ 3. ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยประโยชน์ทดแทนตาม ข้อ 4. ต่อไป

6.2 กรณีเคยวินิจฉัยปฏิเสธแล้ว

- เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำ ตรวจสอบข้อเท็จจริงฝ่ายลูกจ้าง นายจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ 3 ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยประโยชน์ทดแทนตาม ข้อ 4. ต่อไป

6.3 กรณีนี้ ในแบบบันทึกถ้อยคำของเจ้าหน้าที่ผู้บันทึกต้องเพิ่มให้มีข้อความคำรับรองโดยนำข้อความคำรับรองในแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน กองทุนประกันสังคม กรณีว่างงาน (สปส.2-01/7) ใส่เพิ่มเติมให้ครบถ้วน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันและเพื่อให้ผู้ประกันตนทราบว่าตนเองรับรู้รับทราบเป็นอย่างดีเกี่ยวกับเรื่องการคืนเงินกรณีไม่มีสิทธิ หรือรับเงินเกินสิทธิ และเป็นการป้องกันการยกขึ้นมากล่าวอ้างโต้แย้ง โดยไม่ยอมคืนเงินให้แก่สำนักงานฯ ในภายหลัง ตามตัวอย่างที่แนบมาพร้อมแนวปฏิบัติฯ นี้

กลุ่มงานกำกับและควบคุมการวินิจฉัยประโยชน์ทดแทน

สำนักสิทธิประโยชน์

มกราคม 2564

(ตัวอย่าง)

บันทึกถ้อยคำ

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาวอายุ.....ปี
ถือบัตรประชาชน/ใบขับขี่/หนังสือเดินทาง (หนังสือที่ทางราชการออกให้ระบุยืนยันแสดงตัวบุคคล)
หมายเลข.....ออกให้เมื่อวันที่.....หมดอายุวันที่.....ที่อยู่
ตามบัตรประจำตัวประชาชน
ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้

.....โทรศัพท์.....อีเมล.....

ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริงต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ (นาย/นาง/นางสาว)
.....ตำแหน่ง.....สังกัด
สำนักงานประกันสังคม..... ดังนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ (ถาม) : เข้าทำงานเป็นลูกจ้างของบริษัท.....!
ตั้งแต่.....(เมื่อใด)..... ตำแหน่ง(อะไร).....

รับค่าจ้าง(อย่างไร เท่าไร)

นายบ้านรัก (ตอบ) :

พนักงานเจ้าหน้าที่ (ถาม) : ปัจจุบันยังเป็นลูกจ้างของบริษัท..... หรือไม่

นายบ้านรัก (ตอบ) :(สมมติ ลูกจ้างตอบว่า ใช่).....

พนักงานเจ้าหน้าที่ (ถาม) : ...(ให้ถาม ว่า แล้ว ออกจากงานเมื่อไร ด้วยสาเหตุอะไร /
และอ้างใครเป็นพยานได้บ้าง ขอให้ระบุชื่อ 2-3 คน).....

นายบ้านรัก(ตอบ)....(พิมพ์/เขียน ตามถ้อยคำที่ออกจากปากลูกจ้าง).....

พนักงานเจ้าหน้าที่ (ถาม) : ทำความผิดอะไรกับนายจ้าง หรือไม่

นายบ้านรัก(ตอบ)....(พิมพ์/เขียน ตามถ้อยคำที่ออกจากปากลูกจ้าง).....

พนักงานเจ้าหน้าที่ (ถาม) : มีเอกสารอะไรยื่นประกอบการให้ถ้อยคำหรือไม่

นายบ้านรัก (ตอบ) :(พิมพ์/เขียน ตามถ้อยคำที่ออกจากปากลูกจ้าง).....

ข้าฯ ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นถูกต้องตามความจริงทุกประการ และข้าฯ เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หากปรากฏภายหลังว่าข้าฯ ไม่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าถูกเลิกจ้างด้วยเหตุตามมาตรา 78(2) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 หรือข้าฯ รับเงินโดยไม่มีสิทธิหรือมีเงินประโยชน์ทดแทนที่รับไปเกินสิทธิ ข้าฯ ยินยอมชดใช้เงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิดังกล่าว ตลอดจนค่าเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่สำนักงานประกันสังคม และข้าฯ ยินยอมให้สำนักงานฯ แจ้งให้ธนาคารตามที่ข้าฯ ขอให้สำนักงานฯ โอนเงินประโยชน์ทดแทนเข้าบัญชีเงินฝากหักเงินในบัญชีของข้าฯ เพื่อส่งคืนแก่สำนักงานฯ

การบันทึกถ้อยคำในครั้งนี้ ข้าฯ ขอรับรองว่าผู้บันทึกถ้อยคำมิได้ทำหรือจัดให้มีการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ช่มชู้ บังคับ หรือกระทำการใดๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำใดๆ และข้าฯ ได้ฟังบันทึกถ้อยคำ/ได้อ่านบันทึกถ้อยคำด้วยตัวเองแล้ว จึงขอรับรองว่าถูกต้องและทราบว่าข้อเท็จจริงที่บันทึกไว้นี้หากเป็นการให้ความเห็นมีความผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมาย และสำนักงานประกันสังคมสามารถใช้อ้างเป็นพยานเอกสารต่อศาลได้ เพื่อเป็นการยืนยัน ข้าฯ จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่และพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)
...../...../.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)
...../...../.....

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
...../...../.....

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
...../...../.....